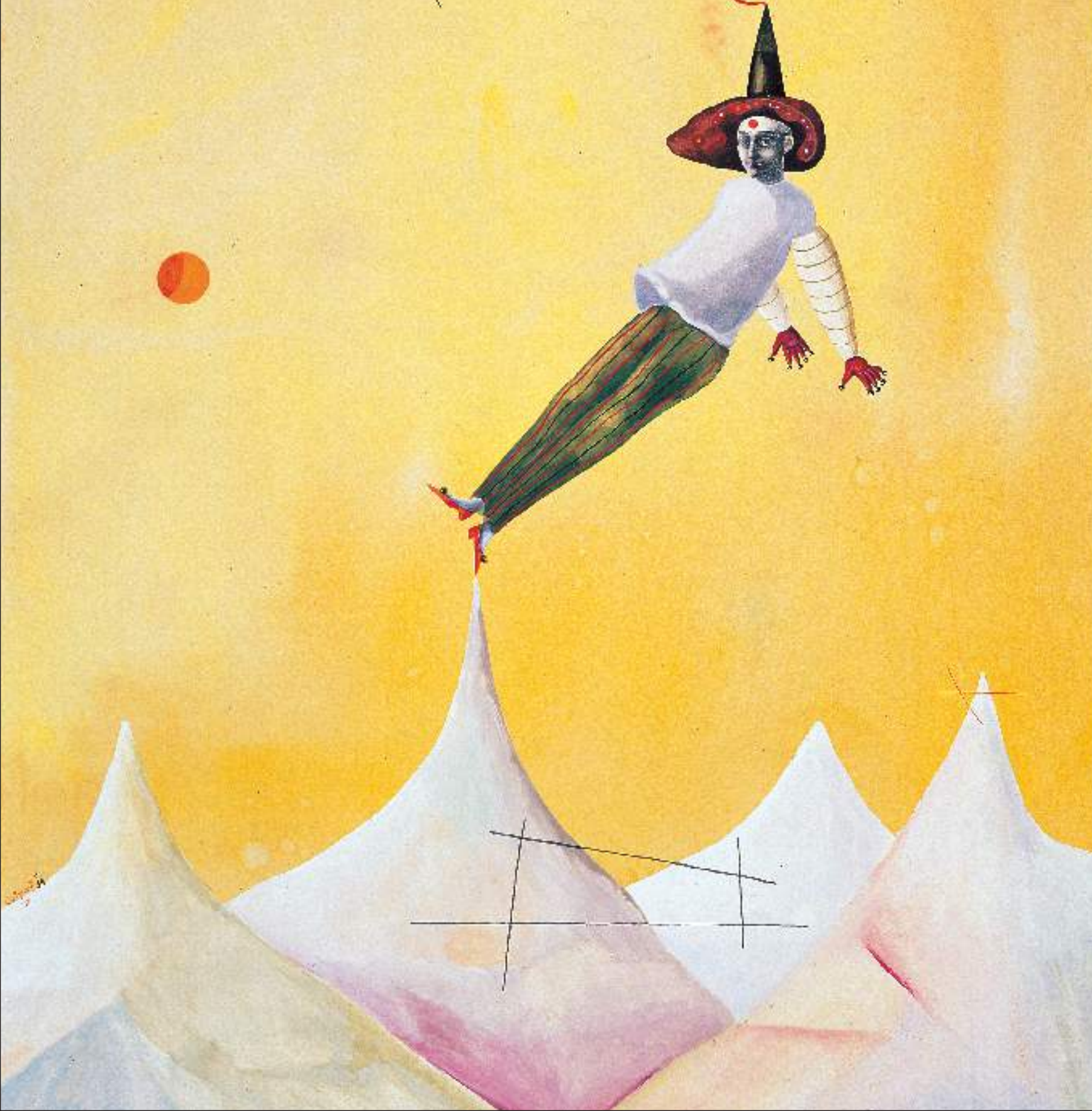

CUIXART

retorn a la Mediterrània

C U I X A R T

retorn a la Mediterrània

5 d'agost de 2006 - 25 de setembre de 2006

Can Quintana,
Museu de la Mediterrània

Direcció: Antoni Roviras

Conservador: Enric Torrent

Exposició

Curadora: Maria Lluïsa Borràs

Coordinació: Maria del Mar Moreno Cànovas

Disseny: Mostra Comunicació

Muntatge: Maria Lluïsa Borràs

Assegurances: AON Gil y Carvajal

Difusió i comunicació: Can Quintana, Museu de
la Mediterrània

Catàleg

Direcció: Maria Lluïsa Borràs

Crèdits fotogràfics: Josep Capellà,
Ramon Carreras,
Arxiu Notar S.A.
Josep Ma. Oliveras

Disseny i maquetació: Mostra Comunicació

Impressió: Gràfiques Alzamora

Agraïments

Espai d'Art Contemporani Can Mario

Fundació Vila Casas

MACBA, Barcelona

Lluís Coromina

Sònia Castillo

Montserrat Isern, vídua Coromina

Darnés Grup

Jordi Gimferrer

Joan Isern Amir - Rita Moner Roca

Monique Marégiano

Adela i Miquel Muntada

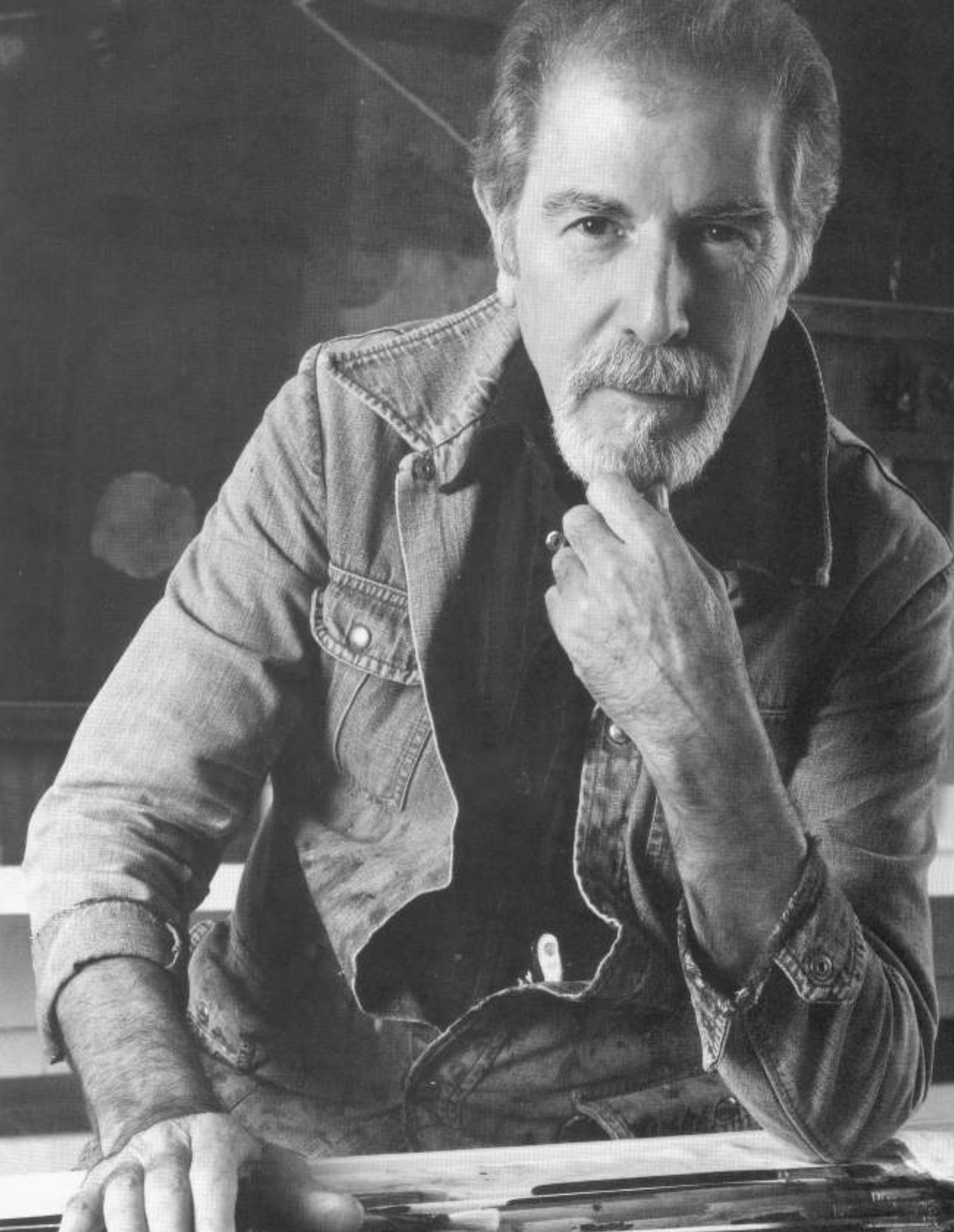
Antònia Maria Oliver

Lluís Olivés

Mònica Pagès

Joaquim Suñer

I en especial a la Fundació Cuixart de Palafrugell i
a Victòria Pujoldevall, sense l'ajut dels quals
l'exposició no hagués estat possible.

Presentació conjunta	7
dels alcaldes de Palafrugell i de Torroella de Montgrí	
Modest Cuixart, retorn a la Mediterrània	8
<i>Maria Lluïsa Borràs</i>	
Antologia de textos	11
<i>Eugeni d'Ors</i>	
<i>Sebastià Gasch</i>	
<i>A. Cirici Pellicer</i>	
<i>Fernando Chueca Goitia</i>	
<i>Juan-Eduardo Cirlot</i>	
<i>Rafael Santos Torroella</i>	
<i>Luís Romero</i>	
<i>Eduardo Westherdal</i>	
<i>Juan Manuel Bonet</i>	
<i>Jean-Jacques Larrant</i>	
<i>Will Grohmann</i>	
<i>José Hierro</i>	
<i>Pierre Restany</i>	
<i>Joan Perucho</i>	
<i>George-Henry Gourrier</i>	
<i>René Metras</i>	
<i>Joan Josep Tharrats</i>	
Llistat d'obres exposades	21
Dau al Set	
Matèria	
Retorn a la Mediterrània	
Biografia	70

És un plaer poder presentar a les sales temporals del Museu de la Mediterrània de Can Quintana de Torroella de Montgrí, l'exposició Modest Cuixart, retorn a la Mediterrània. La mostra que s'exhibeix permetrà als visitants gaudir d'una acurada selecció d'obres clau en la trajectòria de l'artista, des de la seva etapa inicial associada a la revista Dau al Set, fins a l'actualitat.

La selecció d'obres així com el fil conductor de l'exposició, ha anat a càrrec de Maria Lluïsa Borràs i estem segurs que aportarà una nova lectura de la sempre suggerent obra de Modest Cuixart.

El fet que dos ajuntaments de la comarca del Baix Empordà: el de Palafrugell i el de Torroella de Montgrí, haguem unit esforços per tirar endavant un projecte comú és un motiu de satisfacció i, al mateix temps, ens ha d'esperonar a continuar treballant en iniciatives conjuntes entre les poblacions que afavoreixin el coneixement i les relacions entre les persones dels municipis de la comarca.

Desitgem que aquesta exposició sigui de l'agrat de tothom.

Carles Negre i Clos, Alcalde de Torroella de Montgrí
Lluís Medir i Huerta, Alcalde de Palafrugell

Pretendre reduir la trajectòria d'un artista a l'espai físic d'una exposició és sempre una pretensió difícil però en el cas de la trajectòria tan rica i intensa de Modest Cuixart és imprescindible optar per algun aspecte o període determinat i d'aquesta tria depèn l'èxit de la proposta. En aquesta ocasió ens hem limitat a reunir vint-i-cinc obres, aquelles que millor i més significativament representen tres etapes bàsiques de la seva creació: Dau al Set, la fase matèrica i el retorn a l'origen que hem titulat *Retorn a la Mediterrània*, tenint en consideració que des del 1970 Modest Cuixart viu a Palafrugell i que l'espai que acull l'exposició és el Museu de la Mediterrània de Can Quintana de Torroella de Montgrí.

Proposem doncs, un recorregut que partint d'una via magicista s'endinsa en una interessant fase abstracta per finalitzar en l'etapa de Palafrugell en la que el plaer de viure es conjuga amb un escepticisme essencial.

Al llarg del període Dau al Set (1948 –1955), Modest Cuixart viu intensament una nova experiència i penetra en el món màgic i esotèric del poeta Joan Brossa que a la primavera del 1955, publicava en aquella revista *Oracle* sobre Modest Cuixart:

“I novament em fou adreçada la paraula de l'oracle i vaig tancar els ulls i vaig sentir una veu estranya i vet aquí que deia: “Fill dels barrancs, així parla l'oracle: Vés a veure el pintor Modest Cuixart i profetaràs d'ell, dient: Parlo d'encàrrec de l'oracle. Encara no és temps de cap home, però vós, Modest Cuixart rodolareu cap al cor de les valls afeixades, on clavareu les rels tant més profundament com més alt somniareu l'arbre de la vostra obra.”

És possible ara, quan celebrem els vuitanta anys de Cuixart, identificar les “valls afeixades” amb la plana de Palafrugell? En tot cas és ben cert que el pintor, des d'un llarg període de viatges i estades arreu del món “ha rodolat al cor de l'Empordanet on hi ha clavat les rels tant més profundament com més alt ha somniat la seva obra.”

Aquest món màgic i esotèric que explora durant l'etapa Dau al Set, esdevindrà, la clau i el germen de la seva pintura posterior: Cuixart es mantindrà tothora i sempre més, fidel a l'enigma i el misteri (potser amb una visió més pròpia de la tradició germànica que no pas a la tradició mediterrània, degut probablement al seu pas per la Deutsche Schule de Barcelona), sempre fidel a la creença de la superioritat de l'individu i de la seva llibertat creadora i una evocació constant a la idea, apresada de Nietzsche, de que l'art neix a partir del impuls vital i creatiu.

D'altra banda mai s'ha limitat a copiar la realitat i si en l'etapa Dau al Set no la representava sinó que es mantenia a mig camí entre la modernitat i la iconografia medieval del romànic i del gòtic, sempre més s'ha situat en un món imaginari, més enllà de les coses reals.

Potser per posar fre a la seva habilitat excessiva i per temor de caure en la facilitat, com Picasso, que confessava que per renunciar a la pròpia habilitat havia fixat la mirada en els models de l'art primitiu, Modest Cuixart va renunciar a la facilitat innata de dibuixant per tal d'explorar nous efectes potents que li representessin un aprenentatge i un esforç i va negar-se a sí mateix la facilitat innata de deixar córrer lliurement sobre la tela o el paper, ja sigui el llapis o el pinzell, per endinsar-se en un món matèric desconegut i inhòspit que era la negació del dibuix.

El pas del Dau al Set a una obra matèrica no va ser únicament fruit de la seva estada a París, ni del model de Dubuffet o de Fautrier com sovint s'ha dit. Venia de més lluny perquè havia experimentat l'abstracció matèrica abans del Dau al Set i els dibuixos cal·ligràfics "desestructurats" amb un punt de fantasmagoria dataven dels anys 40 com ell mateix li diria molt després a Paloma Chamorro en una entrevista per televisió: "L'any 1948 havia pintat uns quadres sobre cartrons bastos, amb motlures enganxades, desiguals, irregulars. En aquells cartrons, rasant en un extrem, arrancava una capa i introduïa un petit signe. *Linneus escriba*, 1948 o *Pintura*, 1949 en són exemples.

A Lió i París aprofundeix la tècnica i explora les possibilitats expressives sobre la matèria de l'esgrafiament, el *grattage* o el *dripping*. Però encara més especialment del collage i arriba a incorporar a la tela tota mena d'objectes que poden anar des de tubs de metall, claus i argolles fins a papers de diari, cordes o draps.

A finals de la dècada dels 50 en el seus *drippings* hi aplica gotes de pintura denses i gruixudes, molt personals, amb les quals forma cercles concèntrics o en arabesc que semblen al·ludir a un cert ressò cosmològic (*París*, 1959).

Pot també formar una mena de teranyina de filaments en relleu o bé enrotllar-los en un cabdell inextricable (*Època París*, 1958). O es pot valdre de pàtines d'or i plata vells per simular obscures escriptures medievals. Època especialment fructífera perquè hi afloren les seves passions investigant com un alquimista a la recerca constant de nous materials. Matèria, traç, cal·ligrafia el defineixen com un mediador entre la matèria i el univers en un retorn a l'origen i a l'home com a centre del cosmos. Pinta rastres de formes evocant cossos, objectes, fragments i vestigis transcendents.

A començament dels seixanta torna a introduir elements figuratius i s'apropa de dadá (*Composició amb peix*, 1960). D'aquesta etapa abstracta, transita vers allò que Cirlot anomena "transinformalisme", un retorn a la figuració encara que sense perdre la inèrcia matèrica. Del pòsit informal i compacte dels fons ara sorgeixen unes nines macabres, destrossades i cremades que expressen dolor i patiment. Les representem per la peça de 1963 *Nens sense nom*. Una angoixa que representa el drama existencial i la crisi ideològica del moment.

Nines esfereïdores que a la dècada dels 70 es transformen en dames elegants sensuais i plenes de coqueteria sempre enigmàtiques però que poden també donar una imatge grotesca de la societat de la que en són una crítica ferotge.

L'obra recent no és lineal, el pintor, arribat a la plenitud, no deixa d'investigar ni d'obrir nous camins i si retorna al pensament ancestral de la natura és per a recrear una natura secreta i subterrània però també d'una natura fèril simbolitzada en un cos de dona. Un cos que tant pot representar la visió poètica d'una dona idealitzada com en un retorn al magicisme Dau al Set, com d'una dona perversa, terrible i paorosa, negació de la suposada bellesa, sadolla d'odi i agressivitat.

L'exposició ha preferit, més que no pas el Cuixart transcendent, aquell que crea visions idealitzades de la dona, de clar signe poètic i que són, en definitiva, una exaltació de la bellesa: *Cançó feta nina*, *La núvia*, *El somni de Cypsele*, *Fràgil Paradís*, o *Pintura*.

Tres aspectes d'una obra fecunda i vària que creiem suficients per una lectura de l'aportació a la modernitat d'un dels pintors catalans de més gran volada tant per la seva curiositat il·limitada i la recerca constant, com per el virtuosisme tècnic però sobre tot per un sentit de la independència ferotge, una llibertat irrenunciable i una vocació crítica i transgressora.

Eugeni d'Ors

Taine i el Saló d'Octubre

La Vanguardia Española, sección: *Estilo y cifra*, 11 d'octubre, 1949.

De Modesto Cuixart es una pintura, que adivino encantadora, reveladora de un magisterio en Joan Miró, hombre que no traza una línea negra, sin pasar su análisis, como la tortuga de Zenón de Elea, por cada uno de sus puntos; y no hace nada de que luego se pudiera arrepentir.

Joan Brossa i Modest Cuixart els dies de *Dau al Set*

Sebastià Gasch

Ver y estimar. Barcelona, gener, 1950, n. 60

Sin disputa, la revelación más extraordinaria de este segundo Saló de octubre ha sido la aportación de Antonio Tàpies y de Modesto Cuixart, los dos pintores, con Juan Ponç, más interesantes de la presente generación. Transgrediendo los límites de la percepción visual, de la unidad de acción, de lugar, de tiempo, estos pintores consiguen que una era nueva se abra para la pintura catalana. Pintura de ideogramas, la suya, de signos. Libre yuxtaposición de hechos que no se halla justificada por ninguna trabazón lógica. Formas en libertad, formas en el espacioprofundidad, formas sin ligazones, sin relaciones respectivas. Renunciando a resolver problemas o a registrar sensaciones tonales, Tàpies y Cuixart transcriben en caracteres cifrados sus sueños ocultos y sus aspiraciones profundas. Cada cuadro suyo es un equivalente, un gráfico del pensamiento. Asociaciones de imágenes, de ideas, de temas, de sensaciones aún informuladas, poemas en líneas y colores, "Objetos de poesía", tales obras escapan al control de la razón crítica, de la norma, del enjuiciamiento, los cuadros de Tàpies y Cuixart nos dan la clave o el esquema de un sueño. Un dominio inexplorado se abre ante esos dos pintores, a los cuales corresponde el honor de devolver todo su prestigio a la imaginación, echada a un lado en Cataluña desde hace largos años.

Constel·lació
1949

A. Cirici Pellicer

Atenció a Modest Cuixart

Revista, núm. 322, 14-20, juny 1958.

Y en los dos años Cuixart se ha complacido en acercarse a los terribles límites de lo cósmico. Como los grandes creadores de la época flamígera o del barroco, se ha acercado a las posiciones límite: al alba y al ocaso, al hacinamiento y la muerte, a la luz en las tinieblas y a las tinieblas en la luz, a la contemplación de lo contingente con lo absoluto según los símbolos eternos de la tiniebla y la luz, el negro y el oro. Como nuestros góticos, que hacían vivir los santos en atmósferas de oro vermiculado,

como nuestros tenebristas barrocos, que contrastaban la carne y la sangre con el valor de absoluto de la noche oscura, Cuixart se ha acercado a los conflictos supremos.

A. Cirici Pellicer

El triunfo de Cuixart

Revista, núm. 393, 24 d'octubre de 1959.

En los momentos iniciales de este grupo, lo que más impresionó y más sedujo fue el contenido de abolengo dadaísta y surrealista, que atacaba agresivamente las confortables certezas de la gente. La parte hiriente impuso su potencia sensible en detrimento de los elementos positivos de la nueva concepción de la plástica que en el grupo alentaba. Cualquier persona podía sentir la herida, el duro castigo que aportaban los dibujos punzantes, amargos, descarnados, asquerosos, grotescos, de feria, de reflejos esquizoides, de lubricidad sórdida, de grafismo de burócrata o de muro de suburbio, de aspecto diabólico inclusive.

Tales heridas, tales fustigamientos, por finalidad despiertan las conciencias adormecidas y hacen ver claramente que enter necerse con la masía y el pajar o con el paisaje mallorquín eran no sólo falsas escenografías narcóticas sino verdaderas traiciones al conocimiento de la verdad circundante, cargada de amor y dolor, de lucha y de pasión, de miseria y grandeza, de hundimiento purificador y de sublime elevación, hasta la catástrofe.

Fernando Chueca Goitia

El pintor Modest Cuixart

El correo de las artes, maig-juny, 1960, num.25

No podemos decir que Cuixart no pinta nada, lo que pinta son otras cosas que se mueven y agolpan en el interior y cuya agitación se percibe al trasluz, como una apasionada confesión íntima. Aún en una pintura tan aparentemente ausente de la realidad habitual, y acaso por eso mismo, podemos sentir el latido de una confesión autobiográfica. Cuixart iluminado explorador de fondos ignotos, participa de la angustia

con que el hombre de hoy indaga los secretos del universo. Pero frente a esa desolación de los espacios todavía intactos, procura encontrar en su entraña vital un antídoto capaz de transmutarlos en obra de arte, densa y refinada a la vez. Su temperamento fulgurante, su sentido hedonístico de la vida y hasta su voluptuosidad, ponen un contrapunto en esta exigente ambivalencia que su obra respira y que es reflejo fidelísimo de lo que el autor es; verdadero documento autobiográfico, por tanto. Biografía que es como el análisis espectrográfico de una personalidad, no simple, sino procelosa y contradictoria. Cuixart pesa los instantes mortales con pesas de eternidad.

Juan-Eduardo Cirlot

La pintura de Modest Cuixart
Art Internacional, vol. III/10, 1959-62

Modest Cuixart (Barcelona, 1925) realiza sus primeras obras importantes en 1948, concediendo a la materia un profundo interés, pero sometiéndola al dominio de ciertos elementos, como las redes lineales y los signos, que exponen el sentimiento del mundo del artista, que considera las formas como una caligrafía secreta cuya clave se ha perdido y que aborda la creación de arte como un intento siempre renovado de encontrar el camino de acceso al centro de ese conocimiento, el "palacio de plata" de que nos habla la Cábala. En conjunto, la evolución de este pintor significa un esfuerzo constante por superar lo que en la llamada abstracción pueda haber de arbitrario o meramente intelectual. Por ello sus búsquedas reactivan una serie de fenómenos estéticos concomitantes y muchas de sus obras aparecen ante nosotros con el secular prestigio de las estelas neolíticas, de los laberínticos repujados de la orfebrería bárbara, de los fondos de los retablos góticos o de los cálidos gofrados de los guadamecés, cueros morados, áureos y rojos del Islam, cuya calidad evoca las resonancias más misteriosas de los bajos de metal y madera de una orquesta.

En esta obra creemos ver expresada la entrega total del artista a su creación, contrastándose con fuerza y claridad las distintas estructuras de una superficie aparente y de un trasfondo tumultuoso. Esta incorporación del color a los metales, con predominio del rojo, carmín, azul y blanco y de sus mezclas, puede señalar una transición en los procedimientos, pero no constituye un cambio en el sentido. Siguen dominando en la pintura de Cuixart las huellas del hombre y por vez primera en la historia del arte se elevan a la más auténtica categoría de significación factores antes tenidos por meramente ornamentales. La irregularidad y violencia con que aparecen expone su rebeldía pero también la fuerza de una esperanza que va más allá de lo exasperado.

Juan Eduardo Cirlot

Para un retrato de Cuixart,
Revista Gran Vía, 15 de juliol de 1962

Si el estilo es el hombre, conviene fijarse en éste, cuando es artista, para saber más de su arte. Hay en Cuixart una palidez extraña, que no es la del hombre dominado

Brufungles
1950

por las luces nocturnas. Más de lunar Pierrot hay en alguno de sus cuadros -blanco lívido, con manchas rosa y amarillas- que en ese rostro consumido por la pugna contra el misterio. Se diría que ha trasvasado demasiada sangre, demasiada arteria incluso, a sus cuadros. O que observa para poderlos pintar, unas ceremonias reñidas con la paz del espíritu. Obedeciendo hasta un dualismo gnóstico las sugerencias del bien y del mal, pintando con la pasión del éxtasis y con la del crimen (esos "crímenes" del expresionismo), se comprende especialmente a Cuixart en los momentos en que habla alemán, o cuando se enfrenta con sus obras.

Este hombre, Cuixart, como Hansel en el cuento alemán, ha temido perderse, pues acaso se siente cósmicamente abandonado. Y ha sembrado su camino, no de piedrecitas blancas, sino de espejos. Porque sus cuadros constituyen un sistema de espejos en el interior de una mina. Dicho de otro modo, constituye una trayectoria para comprender algo -mucho- de lo que sucede en el interior del arte y del pensamiento contemporáneo, en la oscura mina de nuestro tiempo. No en vano es este pintor uno de los más preclaros de la hora que vivimos.

Rafael Santos Torroella

Cuixart a simple vista

El Noticiero Universal, 1 de maig de 1963

La expresión por medio de signos cabalísticos, la elaboración minuciosa o efectista de las manchas y de la materialidad de la factura, así como el procedimiento del collage, al modo dadaísta, cuyas manifestaciones más recientes -coincidiendo con la general "resurrección" del dadaísmo en muchos países- podemos ver en su actual exposición, son constantes en él, bien que adoptando múltiples y sucesivas variaciones. Estas, a veces, dependen de motivaciones más o menos concretas, de una voluntariedad expresiva o significativa que va desde la ironía o el humor negro hasta el desgarrar y la gesticulación dramatizantes. En su pintura, Cuixart parece proponerse siempre impresionar al espectador, bien, como en etapas anteriores, por medio de imágenes contradictorias o absurdas y simulados signos cabalísticos -que han dado ocasión a que se relacionen tales elementos con remotas prácticas mágicas- o bien, como en sus obras más recientes, mediante esos muñecos golpeados y embadurnados que incorpora a sus lienzos y con los que parece querer referirse a algunas de las más estremecedoras tragedias humanas de esta o de cualquier época.

Luis Romero

El zapato de Cuixart, taxidermia mágica

La Vanguardia Española, 18 de maig 1963

El zapato de Cuixart resulta más patético porque se trata de un zapato viudo, un zapato que nació, como todos nosotros, para vivir emparejado, y su actual soledad testimonia

su melancolía. Quizá sea descendiente de aquella bota que devoraba Charlot en La Quimera del Oro en un acto funambulesco de autoantropofagia. Evidentemente estamos ante una prenda charlotesca, ramoniana, solanesca, pero situada en un momento histórico en que la risueña ironía se ha ido disolviendo. Más que en un collage surrealista, podríamos haber entrevistado este mismo zapato en las escalinatas de Odessa, junto a las gafas rotas, junto al abandonado cochecito infantil en desbandada.

Eduardo Westherdal

Viaje en escala a través de la obra de Cuixart. 1967

Su viaje hace escala en las pasiones: "Domus Aurea", "Eanda Letters", "Knight Nolytus", "Plot", "Naque", "Erraj", "Helmet".

En una obra tan compleja no podía faltar el tratamiento erótico de las revelaciones. No hay morbosidad ni sadismo. Es como el despertar de la sexualidad en una historia natural i inventada. Cada obra puede prestarse a interpretaciones sujetas al diverso cuerpo espectador, pero un afán copulativo llena estos cuadros de cierta y no nombrada embriaguez genética (...)

Cuixart pertenece a los pintores del deseo. Se había dado en el budismo una denominación a este territorio el "Kama-Loka", mitad del universo encima del infierno, sometido a la presión de su sensualidad. Nada se sabe de su identidad demoníaca pero se trataba de la región del deseo (...)

Aceptemos pues que el desnudo de "Virginia" está erotizado. Pudiera ser Susana, Betsabé o Elena Fourment. Sabemos que está asesinada. No entraremos en pistas policíacas o de novela de aventuras. Nos basta con la delación de sus cuerpos, generadores de la tormenta y el vicio, de la blasfemia y de la resurrección. Parecen buscar sus huesos y sus antiguos gestos por canales seculares, para recomponer una identidad que corresponda a la carga de los instintos y las pasiones (...) Cuixart ha mezclado lodos y auroras, espacios de claridad, desvanes heteróclitos llenos de oros de plata y de chatarra. Era el cansancio de los objetos conocidos. Era la lujosa agonía de nuestra sociedad.

*Paisatge
1950*

Juan Manuel Bonet

*Modest Cuixart
Catàleg del Museu de Arte Abstracto Español de Cuenda*

Los últimos años cincuenta los vivió Cuixart entre París, ciudad que frecuentaba desde 1950, y "la tierna y barroca Lyon", como él mismo la llama en alguna parte. No todos

sus cuadros negros y oro los pintó en el estudio que entonces poseía en el decrepito Quartier Saint-Jean de esa ciudad francesa, y sin embargo siempre tiendo a imaginarme que no poco de la misteriosa atmósfera lyonesa, escaleras, pasajes, taboules, patios, nieblas, pasó a estas imágenes difíciles y turbadoras, que están entre las más auténticamente poéticas y nocturnas de cuantas produjo nuestra abstracción.

Juan-Eduardo Cirlot

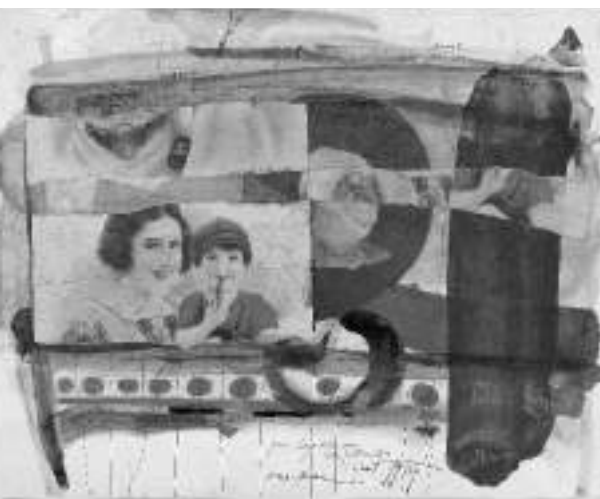
Entorno a la exposición de Modest Cuixart

Revista Europa, 504, 15 de noviembre de 1963.

Las muñecas incorporadas por Modesto Cuixart a una serie de sus recientes obras, expuestas hace poco en la Galería René Metras de esta ciudad han causado sorpresa, cuando no inquietud... Ahora los "putti" aparecen semidestrozados, alterados, manchados, como corroídos y sumidos en una cal espantosa, ¿son meras imágenes de los destrozos de la infancia operados por los bombardeos, en esta época cuyo orgullo consistió, en un momento dado, en creerse posthistórica? ¿Son elegías pictóricas a los niños muertos en los campos de concentración, o premoniciones de las más terribles destucciones futuras? (...) Las muñecas traídas por Cuixart a los magmas informales (en los brillantes acordes cromáticos infunden barrocos resplandores), menos que expresión de desastres exteriores, en estas obras parecen referirse a una situación del ahora de nuestro tiempo (...) Cuixart no nos ha parecido nunca un pintor puro, sino un poeta-pintor, particularmente afecto a la esfera del mito, clarividente en su tiniebla, buscador en la materia de las conjunciones del espíritu; de ahí nuestra interpretación alquímica de su obra ya en 1958. También los alquimistas, en los grabados de sus libros, insistían en temas de destrucciones, muertes y negruras, para simbolizar la etapa "Putrefactio", pues, como dice Nietzsche, "solo donde hay muertes hay resurrecciones". Y Cuixart planteado entre el oro y el negro, entre el anhelo de

sublimación y el descenso a pico en el abismo del fango corrompido, parece el ilustrador perfecto de esta tesis y antítesis del renacer y del morir, del recrearse y del redestruirse. (...) No es un juego gratuito. No es cuestión de nuevo realismo. Es una verdad que surge, como fuego fatuo, del pantano del mundo.

Collage
1964

Jean-Jacques Larrant

Ed. Gustavo Gili, Barcelona, 1967, colección Nueva órbita

Como la quimera, Cuixart es un ser que se diría apasionado por presentarse como mito, y por alimentarse de sus propias creaciones destruyéndolas para abrir nuevas puertas que dan a dimensiones ignotas. Con el fénix, Cuixart renace siempre de sus cenizas - porque son cenizas candentes y no extintas - y nos abre el multicolor abanico (multicolor que puede ser

negro, simplemente) de sus figuraciones o de sus abstracciones, de sus pros y de sus contras, meros medios para presionar en la pared blanda de un más allá que se presiente accesible y se revela lejano como la finalidad del mismo ser humano en la tierra.

Willi Grohmann

Modest Cuixart

14 Das Kunstwerk, num. 15,

Gener 1962

Cuixart es también un poeta y lo poético se encuentra en su obra pictórica como pura aparición. No hay metáforas ni alegorías, son mundos invisibles, mundos que solamente se convierten en realidad mediante el idioma propio del pintor y por ello son estremecedores.

(...) El perfecto trabajo artesanal eleva la obra a un territorio suprarregional comunicado por idiomas jeroglíficos. ¿Dónde sería más inmenso el arte sino allí donde conserve su secreto?

José Hierro

Pintura española

El Alcázar, 9 de juny de 1961

La ruptura con la pintura anterior se ha producido en estos años. Pero la verdadera ola nueva se está formando. Hay chispazos entre 1947 i 1950. Será el Grupo Pórtico, de Zaragoza -Aguayo, Laguardia, Lagunas-, el grupo de pintores canarios que capitanea Westerdhal. Se está incubando la pintura abstracta. En el extremo opuesto del antitradicionalismo pictórico, el grupo Dau al Set, en Barcelona, integrado por Cuixart, Tàpies, Tharrats. Su pintura puede calificarse de surrealista. Una lejana veta oriental mágica aparece en las creaciones de estos jóvenes, que posteriormente, se pasarán como armas y bagajes a la pintura abstracta. La tentativa teórica de codificar la pintura del presente queda a cargo de la Escuela de Altamira, creación de Matias Goeritz. En los dos congresos de los años 1949 i 1950, celebrados en Santillana del Mar, se plantea la problemática de la nueva plástica. Todavía en estos años la abstracción es una tendencia seguida tímidamente por la mayoría de los artistas jóvenes.

Pierre Restany

Un art de l'interior: la pintura de Cuixart

Cimaises, març-abril de 1962 (traduït del francès)

... Després d'una sèrie de monotips "Tatxisantes" (abans que fos conegut el terme, si no fou abans que l'accident històric) desemboca de sobte, el 1948, en el seu element,

la matèria. Certs quadres d'aquesta època (els "Linneus") són xocants anticipacions premonitòries: reïnflaments de la pasta, cràters esbotzats, grafismes lineals o en espiral, tota la morfologia de base és allí, en el grau zero, per dir-ho així, del seu brot. Les vies d'aquesta expressivitat intuïtiva estan, d'altra banda, invertides, en relació amb els desenvolupaments futurs. L'escriptura es desenvolupa en solcs oberts en l'alta pasta; els signes estan engalzats; la llum està distribuïda des de l'exterior en zones de colors vius amb contrastos de tons àcids. El canvi bruscat s'opera més tard, a partir dels paisatges abstractes "tàctils" de 1955, de tons enfosquits, de pastes pesades, on apareixen elements de mineralització: «Saint Etienne, Destruction du Jeune Prince»...

Si Lió ha descobert Cuixart per mitjà de Michaux, que li muntà la seva primera exposició francesa, abans que René Drouin l'introduís a París, Cuixart ha descobert Lió, el barri de Sant Joan i la seva "humitat mística", el seu pasta vivent cobert de lepra, estoig pudent de sorprenents tresors d'arquitectura. Fou a Lió on Cuixart tingué la revelació d'aquesta art de dins, "de l'interior", d'aquesta expressivitat intrínseca de la matèria.

El 1955 abandona l'anècdota figurativa per abordar una sèrie de paisatges abstractes, visions mentals en què la matèria és conceptualitzada en embalsams i en incrustacions. Les tonalitats s'enfosqueixen i som molt a prop de la fixació estilística del Cuixart actual, el Cuixart de les colades, lineals de pasta pesada i elàstica, d'emulsions metal·litzades i de tons d'or vell i de vella plata. Una etapa molt curiosa ens en separa, la de l'aventura dels objectes que data de 1956...

... L'objecte, en aquest context pictòric, assoleix per la intensitat de la seva presència un valor simbòlic superior a tots els signes manuscrits. La seva situació d'immanència és transcendida pel fet pictòric. Un esdeveniment de síntesi es produeix, la simbiosi entre la matèria pictòrica i l'objecte contingent, la integració d'aquest objecte en l'extensió pictòrica que el sostreu al domini de la duració.

Cuixart tractava d'arribar a una síntesi d'aquesta ordre tornant a l'aventura de la matèria i del seu tractament intern. L'exemple generalitzat a partir de 1958 -d'una gamma cada vegada més extensa de "grafismes matèria"- correspon essencialment a aquesta preocupació.

Joan Perucho

Modest Cuixart o la Heràldica de la Muerte

Destino, núm. 1342, abril, 1963

Cuixart en sus más recientes obras, juega con la heráldica de la muerte. Nuevas figuraciones aparecen, en restos de recuerdos y de huellas vistas alguna vez, como en un sueño, aparecen entonces. Este extraño ensamblaje, esta reacción contra lo informal y la materia, que ahonda en el recuerdo y en el más allá de lo vivido, nos lo dice Cuixart con un lenguaje muy distinto del lenguaje surrealista, pero cercano a él

en intenció. A veces se descubre en estos "collages" de mensaje cerrado, en esta serie de muñecas martirizadas en el barro y el oro, hundidas en el oprobio y en la humillación.

Georges-Henry Gourrier

Els interrogants obsessius de Cuixart dins els remolin i els dimonis de l'imaginari
L'Independant, 22 de gener, 1980, Perpinyà

Des de fa deu anys Modest Cuixart és instal·lat a Palafrugell en un astorador edifici modernista de l'arquitecte català Puig i Cadafalch, la decoració barroca del qual sembla haver estat feta a mida per a la personalitat de un artista igualment barroc (...) Però el que sobta, d'entrada, al taller del pintor, és l'ordre rigorós que hi regna. En un vast local, espaiós i lluminós, hom es troba als antípodes de la Bohèmia i els seus desoris. Amb el seu triple cavallet accionat elèctricament per regular l'altura, amb els seus arrencaments meticulosos de pinzells i de colors, amb els seus murs nusos i blancs, hom es creuria abans en un laboratori de recerca que en un taller de pintura (...) El primer que crida l'atenció a les obres més recents de Cuixart és el refinament i la intensitat de la paleta, amb una gamma de blaus profunds, de carmins fulgurants, de violetes porpra, de vermellons ataronjats i de verds sulfurosos embreixadors. Si certes teles s'inspiren en paisatges de ressonància metafísica, és el personatge humà el que esdevé intercessor privilegiat dels fantasmes cuixartians i, en primer lloc, la dona, tema major sublimat a la sèrie dels set pecats capitals i reprès escorcollat i transcendit sense treva. Hom no deixa d'interrogar-se davant d'aquests rostres portadors de flors, de fruits, d'ocells i de símbols, davant de la fluïdesa d'aquests cossos plasmats sobre un espai abolit i tancats dins de un ambient tan vegetal com vegetatiu o enigmàticament mineral.

Esperit de fruit
2002

Aquests rostres marcats pel doble impacte de les màscares i de una certa descomposició fisiològica semblen situar-se al punt de retrobament de les aparences entre el passat i el futur, la vida i la mort (...) L'atmosfera onírica de l'obra de Cuixart és una clau indispensable per a la seva comprensió, perquè és, en un primer lloc, una investigació del somni i de l'estrany. Hi ha una certa major fascinació en els rostres on l'ull viu és gairebé sempre doblat per un ull mort, frontal, ciclopi, com una caverna d'accés als somnis folls de l'esperit, segons un univers tèrbol que arrossega el somni cal als vessants de l'angoixa.

L'obra de Cuixart procedeix d'una pintura introspectiva que, un cop projectada, trenca les amarres per vogar cap a un món autònom i fantàstic, dins els incessants remolins de l'imaginari.

René Metras

Modest Cuixart

Catàleg de la fira d'art de Basilea, 15 de juny de 1976
(traduït del francès)

L'única veritat a experimentar sobre l'art de Cuixart no és sinó el seu propi art, sense cap altra explicació que la seva presència, resultat tangible i eloqüent per al cos i per a l'ull com tot el que prové d'un acte humà. Si es vol, aquesta presència no és més que un afer de cor, o més aviat com un acte desinteressat de pura llibertat humana, en el qual hom pretén de contribuir a expressar el nostre temps. Justament aquest temps nostre, moment precís del decurs de la història, que mai no ha estat i ja no serà, però que és el que ens ha tocat.

A l'obra de Modest Cuixart retrobem aquesta contingència, aquesta dificultat, aquesta constància i llibertat, imaginació, creació, esperit, harmonia, contradicció, home, ésser, sexe, vida, mort; el fet, el silenci que neix per crear formes... veure i creure.

Joan Josep Tharrats

Cuixart: quaranta anys de pintura, 1950-1990

Catàleg del Museu de l'Empordà, exposició Cuixart: quaranta anys de pintura, Figueres, 1990

Del nostre grup i de la generació d'artistes catalans de la postguerra, Modest Cuixart fou el primer que va veure reproduïda una de les seves obres en un gran magazine estranger. Fleur Cowles, que aleshores dirigia a Nova York la publicació Flair, em va demanar l'autorització per estampar en la seva revista les pàgines del Dau dedicades a l'"Oda a Louis Armstrong", de Joan Brossa, i el magnífic dibuix il·lustratiu que l'acompanyava de Cuixart. Potser ell ja no se'n recorda, però un any més tard, el 1951, junt amb imatges representatives de tot el grup, apareixia novament el retrat cuixartià de l'Armstrong. Aquesta vegada es tractava del llibre *Modern Artists i Amèrica*, editat per Wittenborn Schultz i a cura de Robert Motherwell i Ad Reinhardt. Fou l'inici d'un període que, durant quaranta anys, ha anat fent la volta al món.

A la recerca i a la formació de l'artista total, Cuixart no ha deixat de perseguir el risc que busca el risc. A Catalunya, els pintors que som romànics som necessàriament barrocs. D'aquest darrer estil, l'Eugeni d'Ors en fa la norma d'una costant cultura. Hi ha obres que es van forjant en la ment i altres que es tradueixen en un sol instant. La circumstància, o la ferida del temps, es converteixen en l'instrument que ve a mesurar la nostra pròpia atmosfera, la intensificació d'unes emocions assumides.

Joan Perucho

Barcelona, 30 d'abril de 1993

Cuixart, amb la seva mirada, ens revela els secrets de la natura que rau sota l'escorça del món, de la mateixa manera que els alquimistes d'antany ens revel·laren el fulgor de l'or desvetllat a la cripta misteriosa de la pedra filosofal.

Torero, 1949

Pescallunes, 1949

Peix amb destí lgnot, 1949

Cavallista, 1950

Circ, 1950

Metamorfosi de clown, 1950

Simbolisme, 1952

Composició, 1955

Córcega, 1956

Època de París, 1958

París, 1959

Matèria, 1960

Composició amb peix, 1960

Pintura i matèria, 1960

Nens sense nom, 1963

Sabata, 1963

Rostre, 1969

Crisàlida o una cançó feta nina, 1971

Natura viva-natura morta, 1971

Marina, 1973

La núvia, 1976

Pintura, 1976

Somni de Cypsele, 1981

Fràgil paradís, 1982

Metamorfosi de Papillon, 1986-88

Marbrina, 2002

1949

Pescallunes

60x81 cm
oli/tela

MACBA

1949

Peix de Destí Ignor

47,5x65,5 cm
gouache/cartró

Jordi Gimferrer

1950

Cavallista

49x65 cm
oli/tela

MACBA

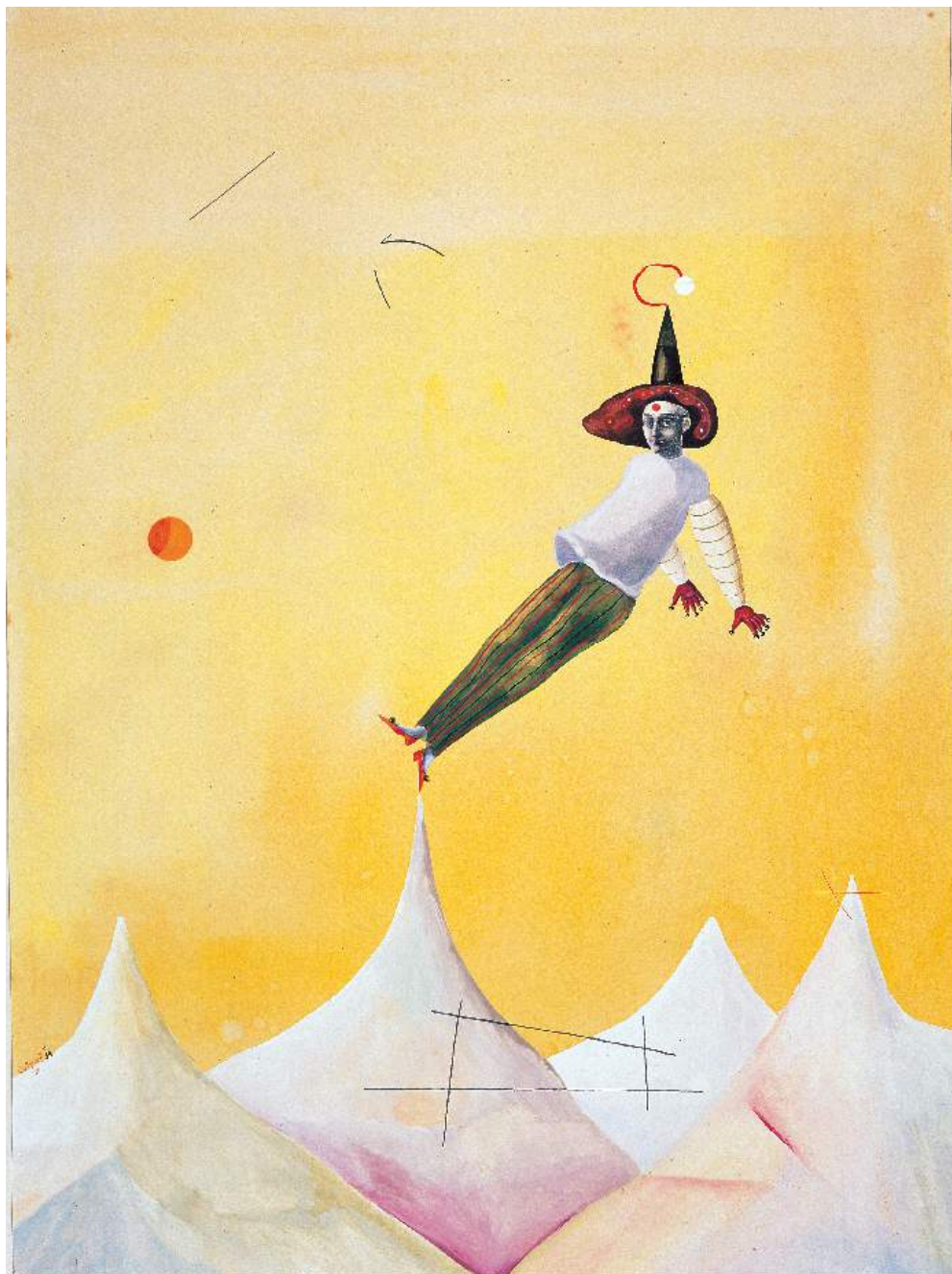

1950

Circ

115x195 cm
oli/tela

MACBA

1950

Metamorfosi de clown

65x48 cm
oli/tela

Montserrat Isern, vídua Coromina

1952

Simbolisme

100x75 cm
mixta/paper

Col·lecció Vila Casas

1955

Composició

55x39 cm
tècnica mixta

MACBA

1956

Córcega

80x50 cm
matèria/fusta

Col·lecció Notar S.A.

1958

Època de París

130x81 cm
oli i materies/tela

Collecció Notar S.A.

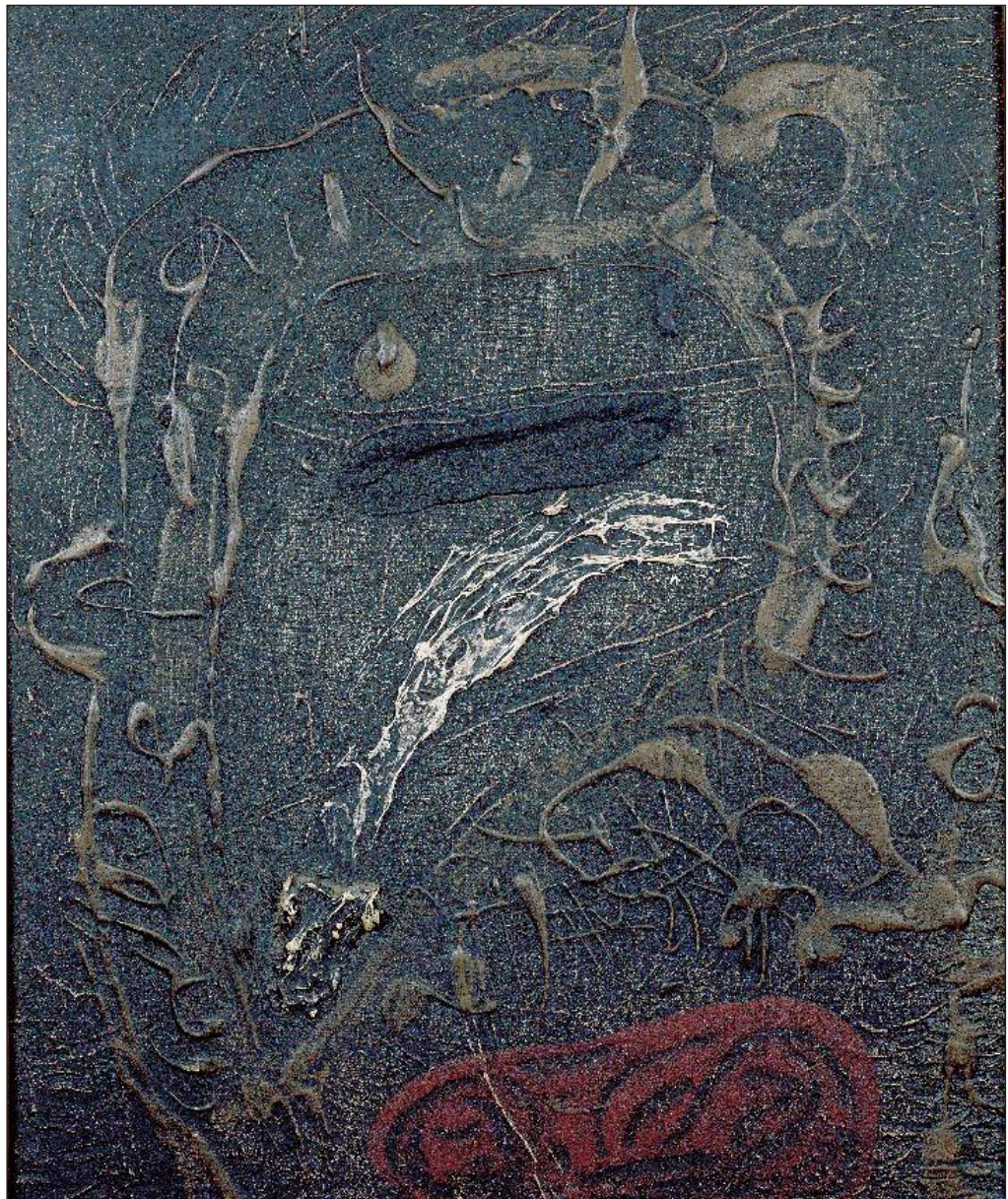

1959

París

90,5x65 cm
oli i materies/tela

Col·lecció Notar S.A.

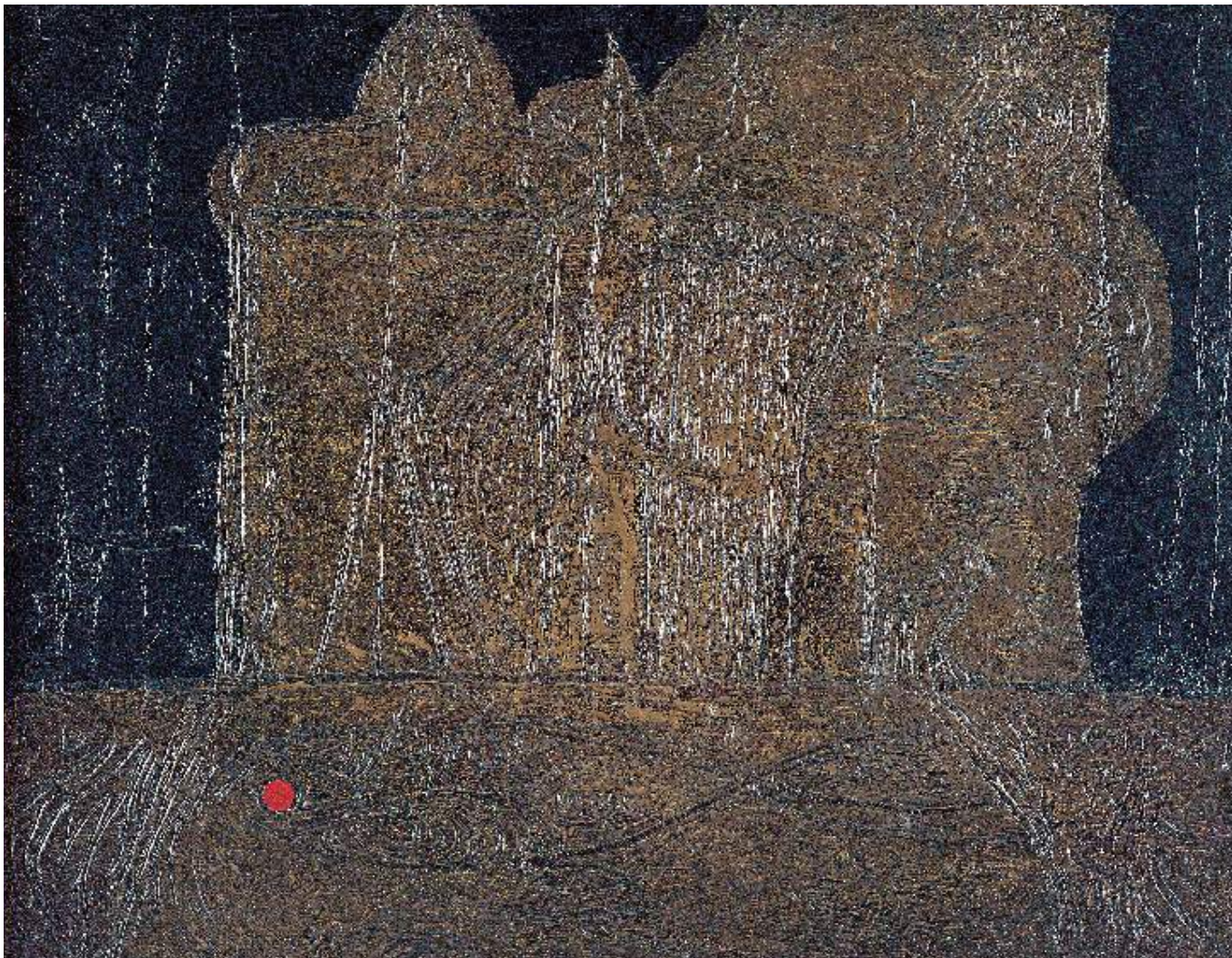

1960

Matèria

55x45 cm
oli i materials/tela

Col·lecció Suñer-Bros

1960

Composició amb peix

54x70 cm
oli i materials/tela

Col·lecció Notar S.A.

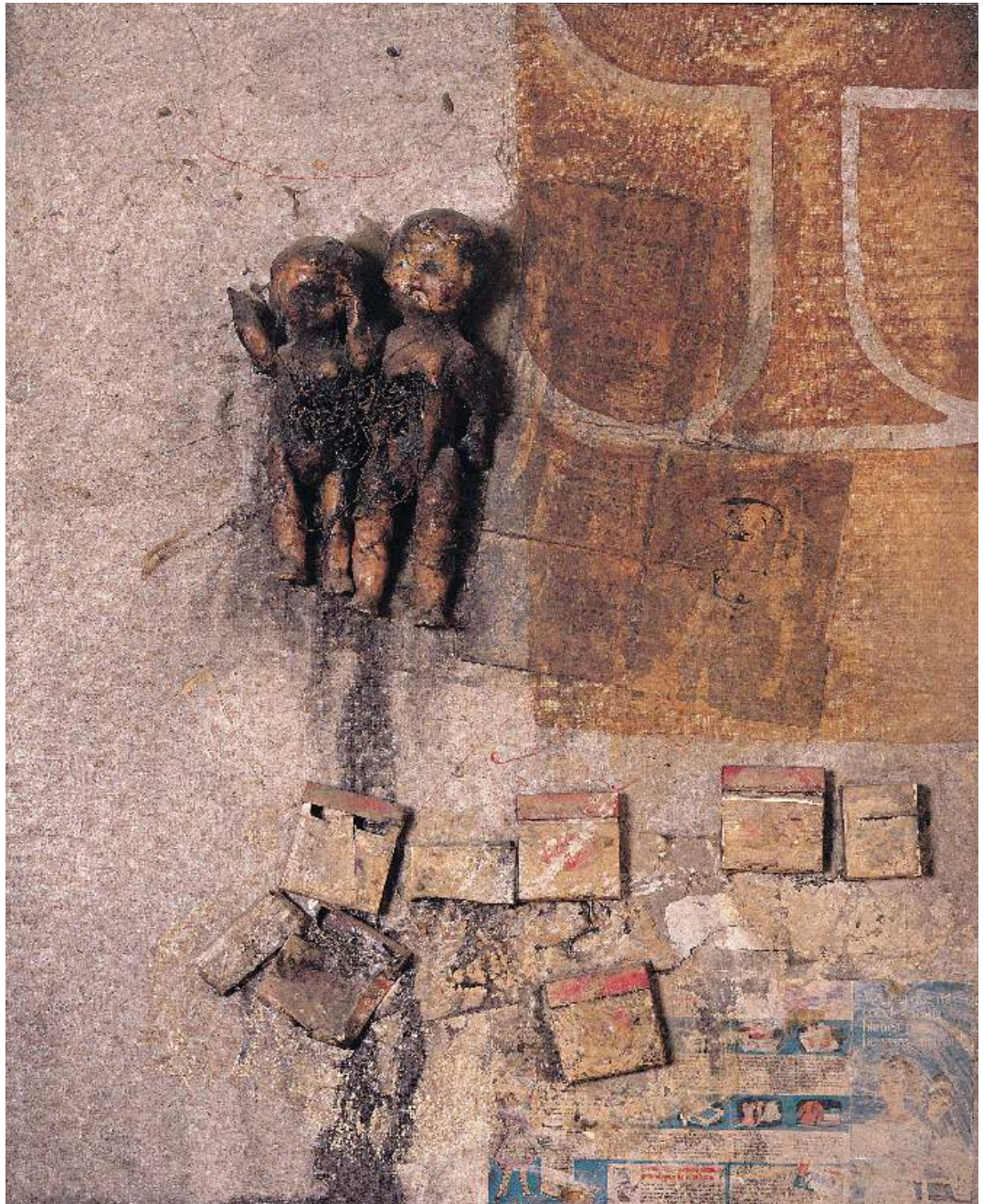

1960

Pintura i matèria

59x64 cm
oli i material/tela

Col·lecció particular

1963

Nens sense noms

100x81 cm
collage/tela

Col·lecció Notar S.A.

1963

Sabata

15x31x5 cm
objecte

Col·lecció Notar S.A.

1971

Crisàlida o una cançó feta nina

100x81 cm
acrílic/tela

Col·lecció Moner-Isern

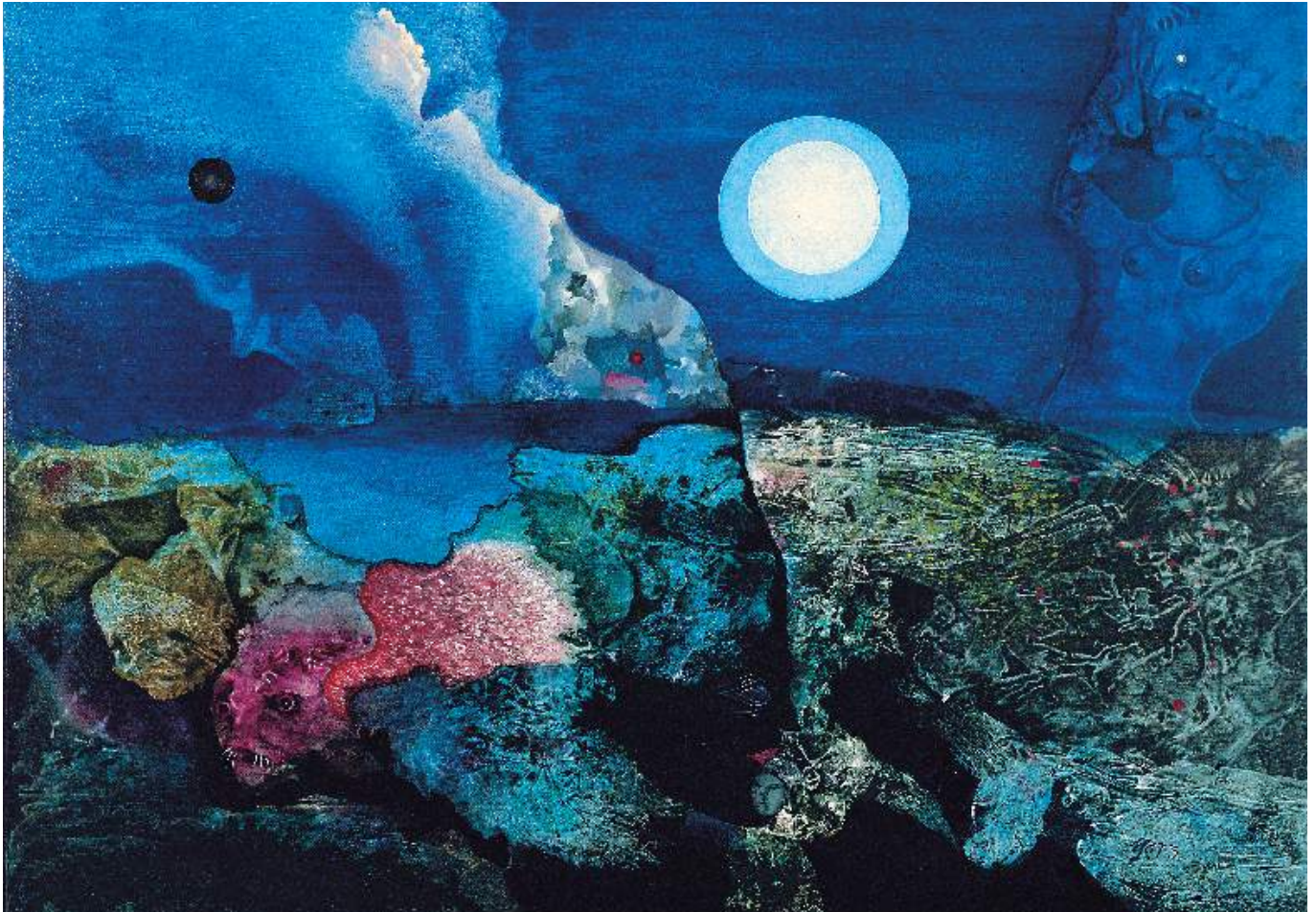

1971

Natura viva - natura morta

116x81 cm
acrílic/tela

Col·lecció Moner-Isern

1973

Marina

81x116 cm
acrílic/tela

Col·lecció Moner-Isern

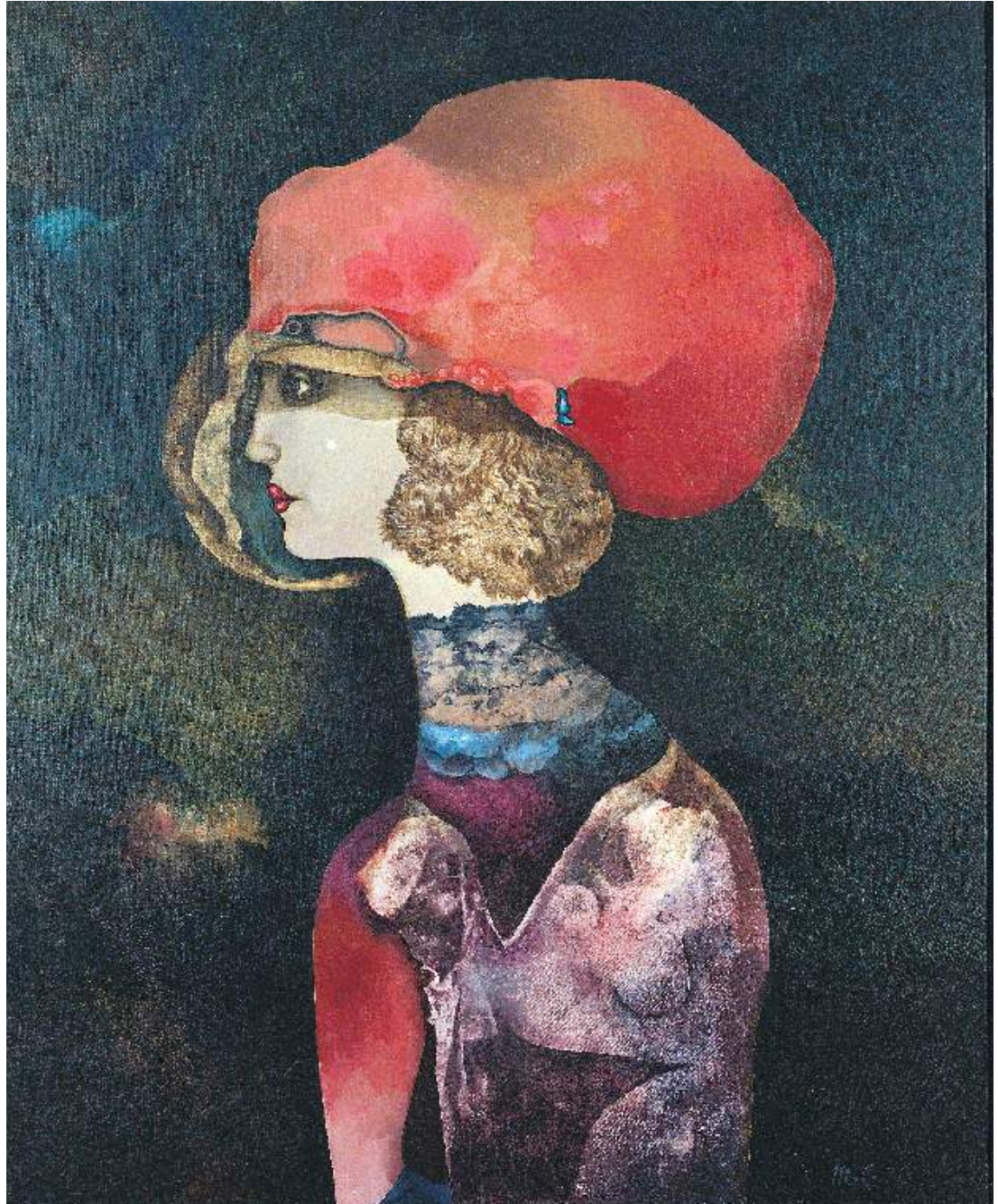

1976

La Núvia

94x94 cm
acrílic/tela

Col·lecció particular

1976

Pintura

100x81 cm
acrílic/tela

Col·lecció Suñer-Bros

1981

Somni de Cypsele

73x60 cm
acrílic/tela

Col·lecció particular

1982

Fràgil Paradís

73x92 cm
acrílic/tela

Col·lecció Moner-Isern

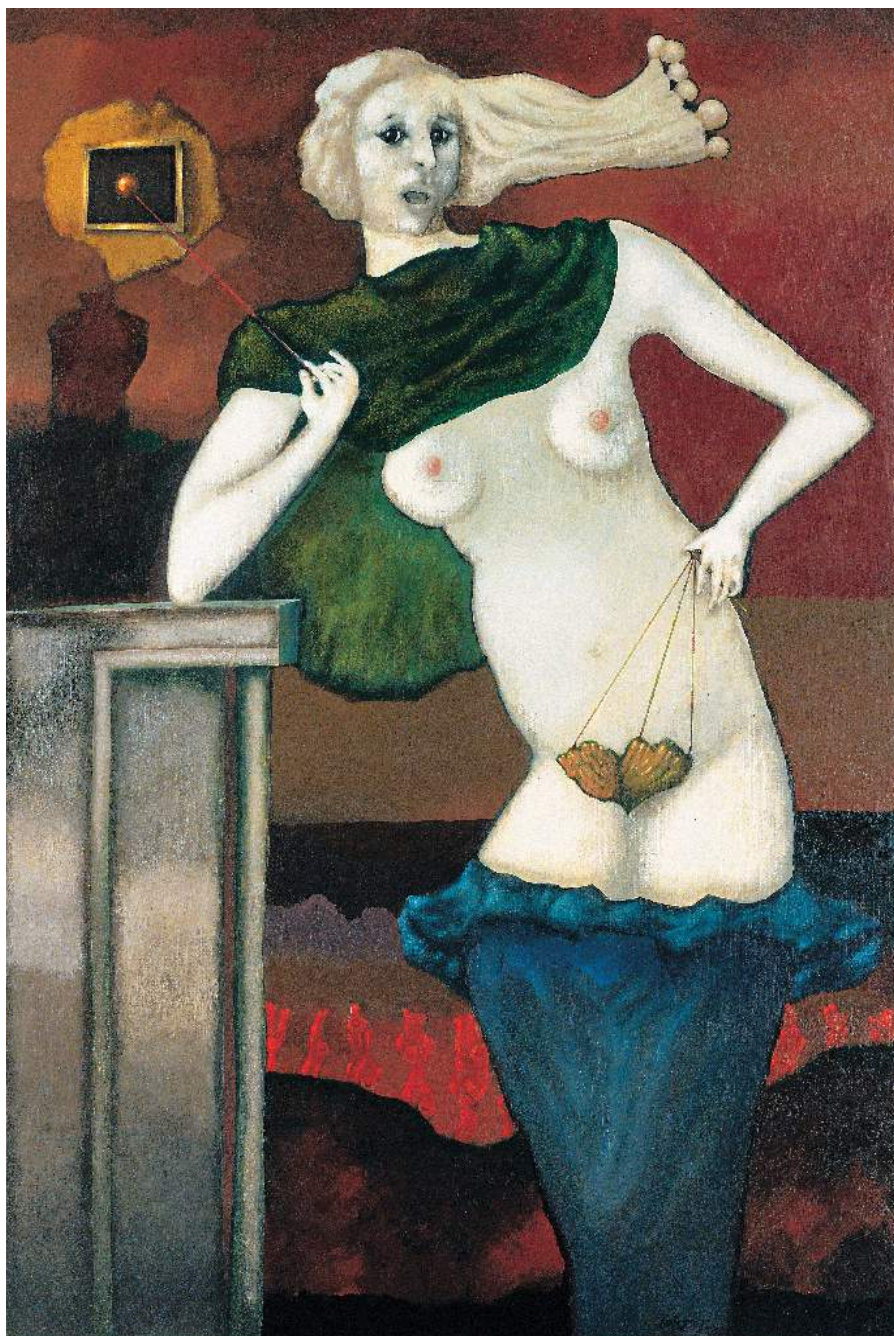

1986-88

Metamorfosi de Papillon

164x130 cm
acrílic/tela

Col·lecció particular

2002

Marbrina

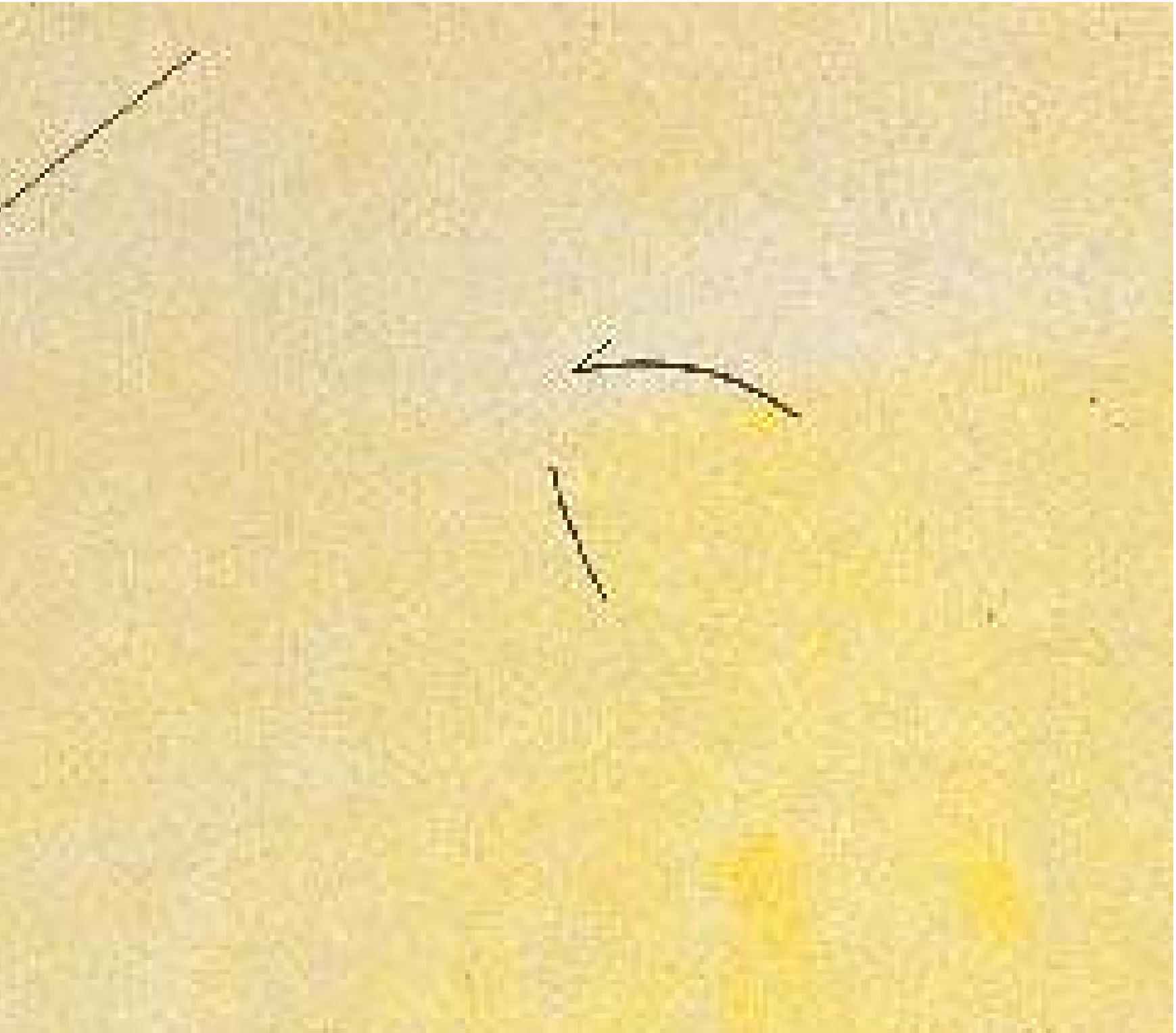
195x130 cm
oli/tela

Col·lecció Victòria Pujoldevall

- 1925 Neix a Barcelona
- 1941 Primeres pintures i dibuixos a l'aquarel·la de tendència expressionista
- 1944 Ingressa a la facultat de Medicina. El seu oncle, Salvador Cuixart contribueix a promoure el seu interès per la poesia i les ciències naturals.
Primera participació en una exposició col·lectiva, a Sant Celoni, Barcelona on obté el primer premi de dibuix.
- 1946 Abandona els estudis de medicina i es dedica plenament a la pintura.
- 1947 René Metras li compra les seves primeres obres.
- 1948 Primers contactes amb el pintor Joan Ponç i el poeta Joan Brossa. El setembre juntament amb Arnaud Puig, els pintors Antoni Tàpies, Joan Josep Tharrats formen la revista *Dau al Set*. Tot seguit es relaciona amb el poeta J.E. Circlot, que s'adhereix al grup.
- 1949 A través de Joan Prats, el grup *Dau al Set* fa la primera visita al taller de Joan Miró. Treballs de gravat amb Enric Tormo, que edita les seves primeres realitzacions. Entra en relació amb l'escultor Àngel Ferrant, amb Sebastià Guasch i amb Mathias Goeritz, fundador de La Escuela de Altamira. Viatge per diferents províncies espanyoles.
- 1950 Convidat per Eugeni d'Ors a l'*Academia Breve de Crítica de Arte*, participa en el *VII Salón de los Once* de Madrid. El setembre del mateix any és convidat per l'Escuela de Altamira on coneix i fa amistat amb Willy Baumeister, Llorens Artigas, Alberto Sartoris, Luís Felipe Vivanco, Joan Teixidor, Eudald Serra i Ricardo Gullón.
- 1951 Primer viatge a París. Estada a Lió on realitza diferents treballs de gravat i pintura.
- 1952 Estades a París i Lió. Viatja a Suïssa i Àustria.
- 1953 A Lió coneix el músic Odet Reboul i Marcel Machaud, poeta i animador de la vida artística d'avantguarda de la ciutat el qual es mostra interessat en l'obra de Cuixart. Fundació del Grup Taüll a Barcelona.
- 1956 Entra en contacte amb el grup avantgardista de la ciutat de Lió: el crític d'art Jean-Jacques Lerrant, els arquitectes Grimal, Gajes i Gouyon i l'escultor Bouget. Més tard coneix Roger Planchon que dirigeix el *Théâtre de la Comédie* i els pintors Charbonnier, Max Schoendorff, Chancrin i Bertin. Estada a París on fa amistat amb els escultors Etienne Martín i Jacques Delahaye.

- 1957 Contactes amb el Théâtre de la Comédie de Lió. Roger Planchon li presenta Arthur Adamov i l'escenògraf René Allio. Première de l'obra Paolo Paoli. *Ilustraciones rítmicas* sobre poemes de Brecht i música de Kurt Weil sota el títol Lotte Lenya. Estada a la ciutat de Lió i viatges per la província francesa, residint una temporada a Belleville-sur-Saône.
- 1958 Obté el *Premi Torres-Garcia* de la *Cámara de Barcelona de Arte Actual*. És seleccionat per participar en el *Carnegie Institute de Pittsburgh*, Estats Units. Viatge a Cannes i visita a Pablo Picasso junt Leopold Pomés i amb Pere Portabella. Estada a París.
- 1959 Guanya el primer Gran Premi Internacional de Pintura de la *V Biennial de São Paulo*.
Guanya el I Premi de pintura abstracta de Lausana.
- 1963 Realitza els decorats i el vestuari per a *El perro del hortelano*.
- 1964 Realitza els decorats de l'obra de teatre *Fando et Lis*, d'Arrabal, per al *Théâtre de la Croix-Rousse*, Lió
- 1965 Realitza els decorats i el vestuari per a *Antígona*, per als Ballets Modernes de París
- 1966 Realitza els decorats i el vestuari per a l'obra *Fando et Lis* d'Arrabal, amb motiu de la seva presentació a Riudellots de la Selva, Girona.
- 1967 Edició de Rostres D'Arkaim de les Estampes del Cometa, Ed. Gustavo Gili, Barcelona, amb textos de J.E. Cirlot.
És convidat a participar en el *Carnegie Institute de Pittsburg*, Estats Units.
- 1968 Realitza un cartell serigràfic sobre Ditirambo, de Gonzalo Suárez. Col.labora en l'edició de la partitura *Imago*, junt amb José Luis de Delás.
- 1970 El Museu d'Art Contemporani de Madrid adquireix dues obres seves
- 1971 Modest Cuixart s'estableix a Palafrugell.
- 1972 Presentació de l'obra homenatge a Barcelona, *Les quatre dones de Catalunya*.
- 1974 Edició de set serigrafies en homenatge a Pau Casals editades per la Fundació Ramon de Batlle de Riudellots de la Selva, Girona. Gràfica 3 patrocina l'edició de litografies *Set Dones sex*, a Palafrugell.

- 1975 És convidat com a membre d'honor a la *XIII Biennal d'Art a São Paulo*, Brasil.
- 1976 És convidat a la Fira Internacional d'Art de Basilea
- 1980 Col·labora en la reedició de la revista *Dau al Set*, Figueres
Col·labora amb Baltasar Porcel i J.M. Caballero Bonald, en la realització de les cobertes dels seus llibres.
- 1981 Creació de l'Espai Cuixart a l'Hotel Ritz de Barcelona. Edició del primer plat de porcellana. Col·laboració en la configuració del llibre de la Constitució Espanyola. Realitza el cartell de la volta ciclista a Catalunya 1981, Barcelona
- 1982 Realitza el cartell del Gremi de Llibreters de Barcelona i en dona l'original a la Generalitat de Catalunya. Fa donació d'obra per a una exposició itinerant per totes les universitats dels Estats Units i Canadà, patrocinada per la *North American Catalan Society*.
- 1983 La Generalitat de Catalunya li concedeix la *Creu de Sant Jordi*; li és atorgada la *Clau d'Or de la ciutat de Barcelona*. Realitza un periple pels Estats Units, tot col·laborant amb l'Institut de Cooperació Iberoamericana.
- 1984 El rei Joan Carles I li concedeix *La Enmienda de la Orden de Isabel la Católica*.
- 1985 Presenta les primers ceràmiques realitzades en col·laboració amb el ceramista Carles Sala de la Bisbal.
- 1986 Presentació dels treballs realitzats en ceràmica al *Museo Español de Arte Contemporaneo*, Madrid *Galeria El Coleccionista*, Madrid
- 1987 Presentació del llibre *Cuixart*, editat per Notar, S.A.
- 1991 Exposició antològica al Palau Robert de Barcelona: *Cuixart, obra recent*.
- 1999 Nova antològica al *Centro Cultural de la Villa de Madrid* amb motiu del seu 70è aniversari. Rep la *Medalla de Oro al Mérito en las Bellas Artes*.
Coincidint amb el 50è aniversari de *Dau al Set* se celebren exposicions al Centre d'Art Santa Mònica i al MACBA de Barcelona.
- 2002 Inauguració del *Taller Cuixart* al Museu de la Fundació Cuixart a Barcelona
- 2005 Rep el títol de fill adoptiu de Palafrugell

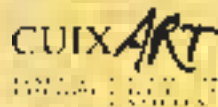
organitza:

AJUNTAMENT DE
TORROELLA DE MONTGRÍ

ajuntament de
palafrugell

amb el suport de:

